

DOUĂ PLANTE FOSILE NOI PENTRU ROMÂNIA DIN LIASICUL INFERIOR DE LA ȘUNCUIȘ (JUDEȚUL BIHOR)

de

ZOLTÂN CZIER

Într-o lucrare anterioară (2) în care ne-am ocupat de câteva probleme referitoare la Liasicul inferior de la Șuncuiș (Jud. Bihor, Munții Pădurea Craiului), am semnalat descoperirea în argilele și șisturile argiloase din cariera de la Recea (zăcămintul Șuncuiș) a unei asociații bogate de plante fosile.

Reamintim faptul că depozitele Hettangiene (7) din cadrul zăcămintului Șuncuiș conțin plantele terestre semnalate, în cadrul a două nivele apropiate situate în baza „Stratelor nr. 1 și nr. 2 cu *Clathropteris*“.

Studiul florei respective, păstrată sub formă de impresiuni, ne-a relevat printre altele și prezența a mai multor taxoni noi pentru flora fosilă a României. Dintre aceștia prezentăm în cele ce urmează o descriere a taxonilor *Pseudoctenis latus* și *Nilssonia* sp. ex. gr. *comtula*. Ele apar pe o placă colectată în vara anului 1988, din nivelul fosilifer situat în baza „Stratului nr. 2 cu *Clathropteris*“ și după părerea noastră impresiunea de *P. latus* reprezintă un unicat, aceasta luând în considerare faptul că holotipul nu se apropie ca dimensional și din punct de vedere al integrității frunzei de exemplarul nostru.

*
*   *   *

Cycadales

Pseudoctenis Seward 1911

Pseudoctenis latus Doludenko 1969

1969 Doludenko, Svanidze, p. 35, Pl. 29, fig. 1—4, Pl. 30, fig. 1—5.

Material: o impresiune bine conservată (CMBN¹ 16501/1).

Descriere: fragment al unei frunze foarte mari (lungimea inițială probabilă 1 000 mm), de tip penat. Frunza prezintă un rachis foarte lat pe care se inseră altern și distanțat foliole lungi, de formă lineară alungit-triunghiulară, ușor îngustate la bază; inserția lor se face cu toată baza pe marginea laterală a rachisului, la un unghi de 90°. S-ar părea că ele

---

¹ Complexul Muzeal Județean Bihor, Secția de Științele Naturii.

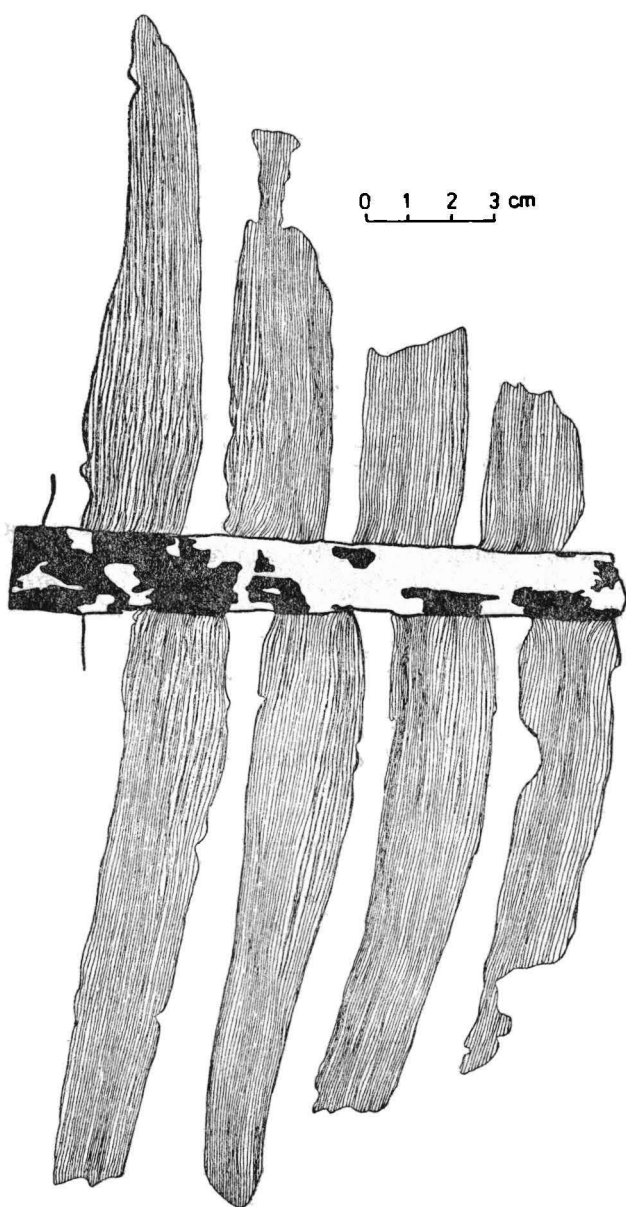

Fig. 1. *Pseudoctenis latus* (CMBN 16501/1) (detaliu, schița autorului 1989).

erau slab asimetrice, de aspect ușor falciform. Foliiolele sînt străbătute de nervuri simple paralele, bombate, al căror număr este de 35 în foliola cea mai completă.

Dimensiuni: lungimea totală a restului: 395 mm
 lățimea totală: 295 mm
 lățimea rachisului: 14—21 mm
 lungimea maximă a unei foliole: 142 mm
 lățimea maximă a unei foliole: 26 mm.

Discuții: materialul descris aparține indiscutabil genului *Pseudoctenis* Seward. Dintre numeroasele specii, ni se pare că cea mai asemănătoare este cea descrisă de M. P. Doludenko (3) sub denumirea de *P. latus*. Din cauza că nu am avut posibilitatea de a face și un preparat de cuticulă, a trebuit să ne mulțumim doar cu determinarea macroscopică. *P. latus* a fost descris din Callovianul din Gruzia (U.R.S.S.), dar amintim faptul că a mai fost citat și din Callovianul inferior de la Hîrșova (Dobrogea, R. S. România) (4) însă descrierea sumară și aspectul plantei fosile din fotografie cer după părerea noastră revizuirea materialului.

Împreună cu alți mulți taxoni, genul *Pseudoctenis* reprezintă un element caracteristic, însă destul de rar întîlnit, al florei jurasice din provincia indoeuropeană (16). Luînd în considerare pozițiile geografice ale celor două ocurențe (din Gruzia, respectiv România), situate pe bordura nordică a Tethysului (13), considerăm că specia *P. latus* era foarte probabil specific climatului tropical, cald și umed, caracteristic pentru aceste teritorii în Jurasicul inferior și mediu (14).

*
*   *   *

Cycadales

Nilssonia Brongniart 1824

Nilssonia comtula Heer 1878

1878 Heer, p. 19, Pl. 4, fig. 10—16

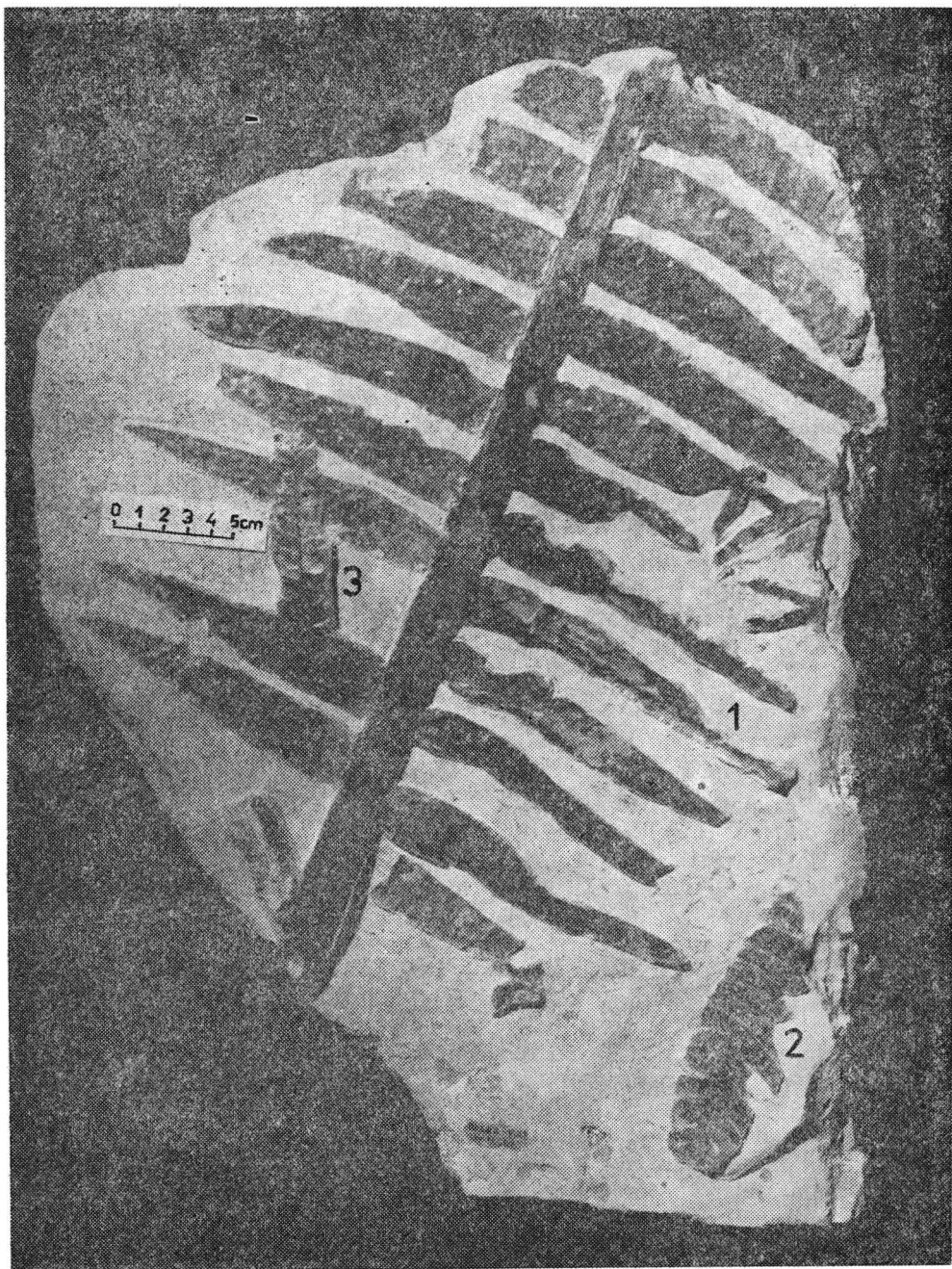
1964 Samylina, p. 71, Pl. 13, fig. 4, 5a, 6

1976 Samylina, p. 47, Pl. 32, fig. 1.

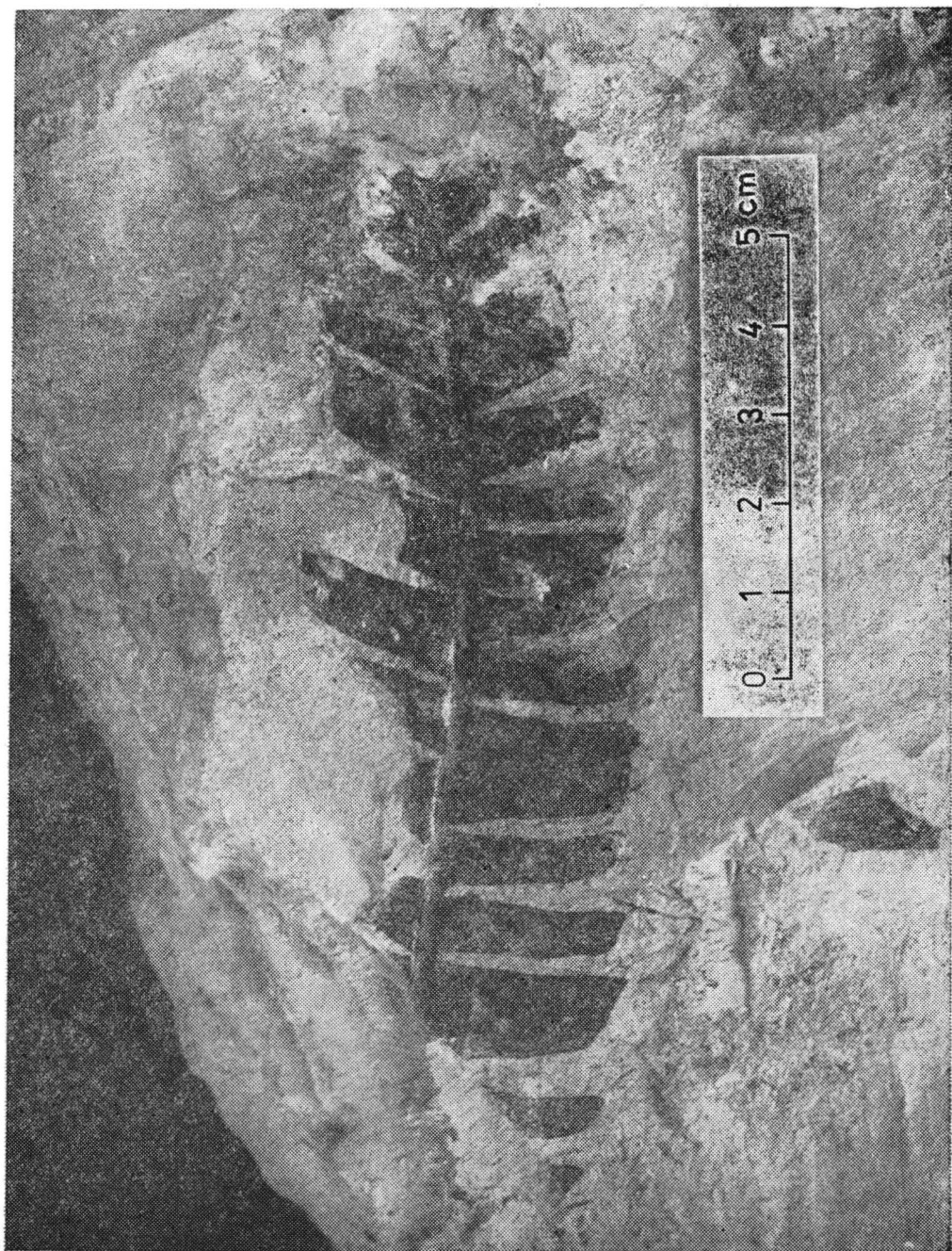
Material: două impresiuni relativ bine conservate (CMBN 16501/2, 3).

Descriere (16501/2): fragment de frunză cu un rachis gros și evident pe care se inseră o lamină puternic sectată, dînd naștere la segmente. Acestea au caracteristic faptul că sînt de lățimi diferite. Forma lor este dreptunghiulară, foarte slab sau deloc falciformă, prezintă laturi paralele sau ușor divergente înspre rachis și la capătul distal sînt drepte, acest capăt fiind orientat oblic față de laturile segmentelor, formînd deci cu latura superioară un unghi ascuțit. Segmentele acestea sînt dispuse neregulat, în unghi ce scade de la 90° în bază înspre 62° la partea terminală. Ele sînt separate prin sinusuri de formă lung triunghiulară ce ajung pînă la rachis. Nervurile secundare sînt în număr de 7/5 mm.

Dimensiuni: lungimea totală a restului: 110 mm
 lățimea totală: 36 mm
 lungimea unui segment: 12—23 mm
 lățimea minimă a unui segment: 4—11 mm
 lățimea maximă a unui segment: 5—14 mm.

Pl. I. 1. *Pseudoctenis latus* (CMBN 16501/1).
2. *Nilssonina* sp. ex. gr. *comtula* (CMBN 16501/2).
3. *Nilssonina* sp. ex. gr. *comtula* (CMBN 16501/3).

Pl. II. *Nilssonina* sp. ex. gr. *comtula* (CMBN 16501/2).

Discuții: materialul descris a fost determinat pe cale macroscopică ca *Nilssonia* sp. ex. gr. *comtula*. *N. comtula* a fost descrisă din Cretacicul inferior al U.R.S.S., din bazinele purtătoare de cărbuni Lena (17, 18, 19), Zireanka (10) și de la Omsukcean (regiunea Magadan) (11). În Liasic aceste teritorii aparținau provinciei paleofloristice siberiene (15) — din punct de vedere paleoclimatic zonei temperate nordice (8, 9) umede (5). Taxonul reprezintă foarte probabil la Șuncuiș un element exotic, siberian.

TWO NEW FOSSIL PLANTS FOR ROMANIA FROM THE LOWER LIASSIC AT ȘUNCUIȘ (BIHOR COUNTY)

(Summary)

The paleobotanical researchs undertaken in Recea quarry, as part of the mining exploitation Șuncuiș, had come to light a rich fossil flora of Lower Liassic, respectively of Hettangian age.

In this note author presents two new taxons for the fossil flora from Romania, namely: *Pseudoctenis latus* and *Nilssonia* sp. ex. gr. *comtula*.

BIBLIOGRAFIE

- (1). Brongniart, A., 1825 — Observations sur les végétaux fossiles renfermés dans les grés de Hoer en Scanie. *Ann. Sci. Nat.*, 4 : 200—219, Paris.
- (2). Czies, Z., Popescu, V., 1988 — Cercetări geologice-paleobotanice asupra Liasicului inferior de la Șuncuiș—Cariera Principală Recea (Județul Bihor), I. *Crisia* 18 : 597—626, 9 fig., 4 Pl., 1 Tab., Oradea.
- (3). Doludenko, M. P., Svanidze, T. I., 1969 — *Pozdneiurskaia flora Gruzii*. Nauka Izd., Moskva.
- (4). Dragastan, O., Bărbulescu, A., 1980 — La flore médiojurassique de la Dobrogea centrale. *D. S. Inst. Geol. Geof.*, 65, 3 : 77—98, Pl. IV, fig. 6, București.
- (5). Hallam, A., 1985 — A review of Mesozoic climates. *J. Geol. Soc.*, 142, 3 : 433—445, London.
- (6). Heer, O., 1878 — Beiträge zur fossilen Flora Sibieriens und des Amurlandes. *Flora fossilis Arctica* 5 : 1—58, Zürich.
- (7). Ianovici, V., Borcoș, M., Bleahu, M., Patrulius, D., Lupu, M., Dimitrescu, R., Savu, H., 1976 — *Geologia Munților Apuseni*: 151. Ed. Acad. București.
- (8). Karassilov, V. A., 1972 — Phytogeographical classification of Mesozoic floras and their bearing on continental drift. *Nature*, 237 : 49—50, London.
- (9). Krassilov, V. A., 1981 — Changes of Mesozoic vegetation and the extinction of dinosaurs. *Palaeontogr. Palaeoclimatol., Palaeoecol.*, 34 : 207—224, Amsterdam.
- (10). Samylina, V. A., 1964 — Mezozoiskaia flora Levoberejiiia r. Kolimi (Zirianskii uglenosnii bassein), I. *Paleobotanika* 5 : 40—79, Moskva.
- (11). Samylina, V. A., 1976 — Melovaia flora Omsukceana (Magadanskaia oblast). *Komarov Bot. Inst. Acad. Sci. U.S.S.R.*, 207 p., 48 Pl., Nauka Izd., Leningrad.
- (12). Seward, A. C., 1911 — The Jurassic flora of Southerland. *Trans. Roy. Soc.*, 47, 2, Edinb.

- (13). Smith, A. G., Briden, J. C., 1977 — Mesozoic and Cenozoic palaeocontinental maps. Univ. Press., 63 p., Cambridge.
- (14). Taugourdeau-Lantz, J., Vozenin-Serra, C., 1987 — Les associations paleofloristiques Nord-Tethysiennes, indices d'un milieu tropical de l'infra-Lias au Dogger. Mém. Trav. E.P.H.E., Inst., 17 : 295—313, 11 fig., Montpellier.
- (15). Vakhrameev, V. A., 1964 — Jurassic and early Cretaceous floras of Eurasia and the paleofloristic provinces of this period. Tr. An. S.S.S.R., Geol., 102 : 1—263, Leningrad (în l. rusă).
- (16). Vakhrameev, V. A., Dobruskina, I. A., Meyen, S. V., Zaklinskaja, E. D., 1978 — Paläozoische und mesozoische Floren Eurasiens und die Phytogeographie dieser Zeit: 136. VEB. Gustav Fischer Verl., Jena.
- (17). Vasilevskaia, N. D., 1956 — Nijnemelovaia flora severnoi ciasti Lenskogo basseina. DAN. S.S.S.R., 108, 5.
- (18). Vasilevskaia, N. D., Abramova, L. N., 1966 — Materiali k poznaniu rannemelovoi flori Lenskogo basseina. Uci. zan. Niiga, Paleontol. i stratigr. 16 : 73—96.
- (19). Vasilevskaia, N. D., Pavlov, V. V., 1963 — Stratigrafiia flora melovih otlojenii Leno-Olenekskogo raiona Lenskogo Uglenosnogo basseina. Tr. Niiga, 128, 196 p.